

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทนี้จะกล่าวโดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อต้องการศึกษาความนึกเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาทางด้านต่าง ๆ คือ คุณลักษณะของผู้นิเทศก์ บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศก์ ทักษะที่จำเป็นของผู้นิเทศก์ และกระบวนการนิเทศการ ศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบความนึกเห็นในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ประถมศึกษา ระหว่างศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6

สมมุติฐานของการวิจัย

ความนึกเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา เกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขต การศึกษา 6 ไม่แตกต่างกันในด้านต่อไปนี้

1. คุณลักษณะของผู้นิเทศก์
2. บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศก์
3. ทักษะที่จำเป็นของผู้นิเทศก์

4. กระบวนการนิเทศการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วย ครูประถมศึกษา ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ครูประถมศึกษา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยแบ่งเป็นพวก (Stratified Random Sampling) โดยดำเนินการดังนี้

1.1 สุ่มตัวอย่างอำเภอร้อยละ 20 จากจำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอของแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 จำนวนอำเภอที่สุ่มได้ 12 อำเภอ

1.2 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากอำเภอที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15 ของจำนวนโรงเรียนในอำเภอที่สุ่มได้ เป็นจำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้ 63 โรงเรียน

1.3 ใช้ครูสอนทุกคนของโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 441 คน

2. กลุ่มผู้บริหาร ใช้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนในโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นประชากรในการวิจัย จำนวน 72 คน

3. ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ทุกคน ของหน่วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 ทั้งหมด 80 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมจำนวนทั้งหมด 593 คน

การเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating-Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถาม กับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเองมีเพียงส่วนน้อยที่ส่งคืนทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามคืนทั้งสิ้น

543 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 91.57 และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 526 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.70

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอและวิเคราะห์ใช้วิธีหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับความคิดเห็นในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating-Scale) นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนค่านต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และถ้าพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันก็จะทดสอบความแตกต่างโดยใช้ S.Method ของเชฟเฟ่ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พอจะสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 526 คน เป็นหญิงมากกว่าชายคือ เป็นหญิงร้อยละ 55.70 เป็นชายร้อยละ 44.30 ถ้าจำแนกตามกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างศึกษานิเทศก์เป็นชายมากที่สุดคือ ร้อยละ 84.06 ผู้บริหารเป็นชายมากที่สุดคือ ร้อยละ 85.95 ครูประถมศึกษาเป็นหญิงมากที่สุดคือ ร้อยละ 70.47

2. วุฒิของผู้ตอบแบบสอบถาม วุฒิปริญญาตรี ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่ามีมากที่สุดคือ ร้อยละ 55.15 รองลงไปคือ วุฒิปริญญาตรี ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่ามีมากที่สุดคือ ร้อยละ 21.67 อันถัดมาคือ วุฒิปริญญาตรี ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่ามีมากที่สุดคือ ร้อยละ 1.14 ถ้าจำแนกภายในกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาในเทศก์มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุดคือ ร้อยละ 84.06 ผู้บริหารมีวุฒิปริญญาตรี ป.กศ.สูงมากที่สุดคือ ร้อยละ 60.56 ครูประถมศึกษามีวุฒิปริญญาตรี ป.กศ.สูงมากที่สุดคือ ร้อยละ 68.13

3. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 39.73 ถ้าจำแนกภายในกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาในเทศก์มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 43.48 ผู้บริหารอายุสูงกว่า 50 ปี มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 38.03 ครูประถมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 42.75

4. ระยะเวลาดำรงตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม ระยะเวลาระหว่าง 5 - 10 ปี มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 36.69 ถ้าจำแนกเป็นรายกลุ่ม ศึกษาในเทศก์ระยะเวลาสูงกว่า 15 ปี มีมากที่สุด มีร้อยละ 34.78 ผู้บริหารระยะเวลาสูงกว่า 15 ปี มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 42.25 ครูประถมศึกษาระยะเวลา 5 - 10 ปี มีมากที่สุด มีร้อยละ 41.45

ตอนที่ 2 ความนึกเห็นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษากภายในโรงเรียนประถม ศึกษาของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา ผลการวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้าน พอจะสรุปได้ดังนี้

1. ความนึกเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นิเทศก์ ศึกษาในเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษามีความนึกเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.96, 3.84 และ 3.83 ตามลำดับ และเมื่อดูความนึกเห็นโดยส่วนรวมแล้วอยู่ระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.78

2. ความนึกเห็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศก์ ศึกษาในเทศก์มีความนึกเห็นแตกต่างไปจาก ผู้บริหารและครูประถมศึกษาคือ ศึกษาในเทศก์มีความนึกเห็น เห็นด้วย

มีค่าเฉลี่ย 3.60 ส่วนผู้บริหารและครูประถมศึกษาที่มีความคิดเห็น ไม่น่าใจ มีค่าเฉลี่ย 3.39 และ 3.40 ตามลำดับ และเมื่อถูกถามความคิดเห็นโดยรวมแล้วมีความคิดเห็น ไม่น่าใจ มีค่าเฉลี่ย 3.43

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นของผู้บริหาร ซึ่งมีทักษะที่สำคัญ 5 ทักษะ ผลการวิเคราะห์แต่ละทักษะพอจะสรุปได้ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านความเป็นผู้นำ ศึกษาในเทศก์ ผู้บริหาร และครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.22, 3.96 และ 3.89 ตามลำดับ เมื่อถูกถามความคิดเห็นโดยรวมแล้วมีความคิดเห็นอยู่ระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.00

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ศึกษาในเทศก์ ผู้บริหาร และครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.26, 4.05 และ 4.15 ตามลำดับ เมื่อถูกถามความคิดเห็นโดยรวมแล้วมีความคิดเห็นอยู่ระดับ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.04

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านการบูรณาการข้อมูล ศึกษาในเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.02, 3.83 และ 3.81 ตามลำดับ เมื่อถูกถามความคิดเห็นโดยรวมแล้วมีความคิดเห็นอยู่ระดับ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.84

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านการบริหารบุคคล ศึกษาในเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.87, 3.30 และ 3.67 ตามลำดับ เมื่อถูกถามความคิดเห็นโดยรวมแล้วมีความคิดเห็นอยู่ระดับ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 3.71

3.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านการประเมินผล ศึกษาในเทศก์ ผู้บริหาร และครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.14, 4.08 และ 3.99 ตามลำดับ เมื่อถูกถามความคิดเห็นโดยรวมแล้ว มีความคิดเห็นอยู่ระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.03

4. ความนึกเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษา นิเทศานิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความนึกเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.21, 4.12 และ 4.10 ตามลำดับ เมื่อถูกความนึกเห็นโดยส่วนรวมแล้วมีความนึกเห็นอยู่ระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.12

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความนึกเห็นเกี่ยวกับกระบวนการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่าง ศึกษา นิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน พอดีสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ความนึกเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นิเทศก์ ระหว่างศึกษา นิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความนึกเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน

2. ความนึกเห็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศก์ ระหว่างศึกษา นิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความนึกเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน

3. ความนึกเห็นเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นของผู้นิเทศก์

3.1 ความนึกเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านความเป็นผู้นำ ระหว่างศึกษา นิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความนึกเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐาน

เมื่อเปรียบเทียบความนึกเห็นดังกล่าวที่แตกต่างกัน พบว่า ระหว่างศึกษา นิเทศก์ และผู้บริหาร และระหว่างผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความนึกเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูประถมศึกษามีความนึกเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.2 ความนึกเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ระหว่างศึกษา นิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความนึกเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการนำกระบวนการหมู่พวก ระหว่างศึกษานิเทศก์
ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ
สมมติฐาน

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารบุคคล ระหว่างศึกษานิเทศก์
ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ
สมมติฐาน

3.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการประเมินผล ระหว่างศึกษานิเทศก์
ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ
สมมติฐาน

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษานภายในโรงเรียนประถมศึกษา
ระหว่างศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อที่ควรอภิปรายและเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 ส่วนมากเป็น
เพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีวุฒิระดับปริญญาตรี และมีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
สูงกว่า 15 ปี จึงนับได้ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมที่เป็นผู้นำในเทศก์

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขต
การศึกษา 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายเป็นส่วนมาก มีอายุสูงกว่า 50 ปี มีวุฒิระดับ
ป.กศ.สูง และระยะเวลาดำรงตำแหน่งสูงกว่า 15 ปี

ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง เป็นส่วนมาก มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีวุฒิระดับ ป.กศ.สูง มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 5 - 10 ปี

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นิเทศก์ ปรากฏว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานคือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้นิเทศก์ที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในลักษณะเห็นควยอย่างยิ่งคือ ข้อ 11 ผู้นิเทศก์ควรมีความรู้เรื่องหลักสูตรประถมศึกษาเป็นอย่างดี (4.53) ซึ่งการค้นพบนี้ สอดคล้องกับหลักการ เกี่ยวกับคุณลักษณะข้อหนึ่งของศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้ในกานหลักสูตรและประมวลการสอน¹ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของการสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ของผู้นิเทศก์ใน 48 รัฐ ของสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 1954 ซึ่ง ชุม สีสุข ไกอางถึงผลการสรุปไว้ว่า ความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่แล้ว เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในกานการบริหาร การนิเทศหลักสูตร พัฒนาการของเด็ก การประเมินผลการเรียนการสอน ความรู้ทั่ว ๆ ไปใน ระดับที่จะไปนิเทศ นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียน

¹ หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา. ประมวลบทความกานนิเทศการศึกษามาปี 2521 (เอกสารลำดับที่ 44/2521), หน้า 45.

² ชุม สีสุข, "กิจกรรมกานนิเทศการศึกษามาของศึกษานิเทศก์จังหวัด" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษามา มัธยมศึกษาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 22 - 23.

ที่คำสั่งประสมอยู่ที่ การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งโรงเรียนส่วน
มากมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่ จึงต้องการความช่วยเหลือในด้านการให้ความรู้
และคำแนะนำเกี่ยวกับความเข้าใจและการใช้หลักสูตรใหม่ให้ได้ดี ดังนั้นจึงต้องการผู้หนึ่งที่
ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเป็นอย่างดี

สำหรับลักษณะลักษณะหนึ่งของผู้หนึ่งที่ควรเป็นครูใหญ่ ที่ศึกษานิเทศก์
และครูใหญ่ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไปจากครูประถมศึกษา กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์และครูใหญ่
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งเป็นความคิดเห็นตามหลักการคือ ครูใหญ่ควรเป็น
ผู้หนึ่งที่การศึกษาภายในโรงเรียน แต่ครูประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ
ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องมาจาก ผลการปฏิบัติงานของครูใหญ่และวิธีการเลือกครูใหญ่ จากราย
งานการดำเนินงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนนั้นจะเห็นได้ว่า
งานบริหารการศึกษาที่โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ส่วนใหญ่มักถูกต้องตามหลักวิชาการ
หรือตามระเบียบแบบแผนของทางราชการอยู่ในระดับมากคือ งานธุรการ การเงินและ
บริการ รองลงไปคือ งานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานด้านกิจการนักเรียน¹ และ
โดยเฉพาะเรื่องกรณีศึกษารักษาภายในโรงเรียน วิทยุ ๑๕๓๒๒๒ ได้สรุปผลการวิจัย
สำรวจการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า การ
ปฏิบัติในด้านการบริหารในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหาร
และครูโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความคิดเห็น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการดำเนินงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และท่าปากเจริญผล, 2521),
หน้า 94.

สอดคล้องกันว่า การปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย¹ ส่วนการคัดเลือกครูเพื่อแต่งตั้งเป็นครูใหญ่เท่าที่ผ่านมาจะแต่งตั้งผู้ที่ทำงานมานาน มีเงินเดือนมาก ส่วนความสามารถในด้านอื่น ๆ เช่น งานวิชาการ ไม่ได้ยึดเป็นหลักใหญ่ในการพิจารณาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นครูใหญ่

จากเหตุผลดังกล่าวสองประการ อาจจะมีส่วนทำให้ครูประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นไม่แน่ใจว่า ครูใหญ่จะสามารถเป็นผู้निเทศก์ได้

และในอีกคุณลักษณะหนึ่งที่มีเหตุผลคล้ายกันคือ ผู้นิเทศก์ควรเป็นผู้ช่วยครูใหญ่ทั้งศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ มีความคิดเห็นไม่แน่ใจ

ดังนั้น เพื่อที่จะให้งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาดำเนินไปด้วยดี สิ่งที่จะต้องปรับปรุงคือ ถ้าจะมีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้เป็นครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ควรคำนึงถึงบุคคลที่มีความสามารถทางด้านวิชาการด้วย อีกประการหนึ่ง ควรมีการจัดสัมมนาเรื่อง บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารจะได้มีความรู้และความมั่นใจในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศก์ จากผลการวิจัยปรากฏว่า ความคิดเห็นโดยส่วนรวมแล้วอยู่ระดับไม่แน่ใจ และเมื่อทดสอบความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มแล้ว ปรากฏว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศก์ที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วยในเรื่องการช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้นิเทศก์ ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่ตรงกับหลักการในเรื่องหน้าที่ของผู้นิเทศก์ ตามหลักของ

¹ วิจัย กะสติกมย์, "สำรวจการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 192.

แฮร์ริส (Harris) ซึ่งได้กำหนดงานหลักที่สำคัญอย่างกว้าง ๆ ของการนิเทศการศึกษาไว้ 10 ประการคือ งานเกี่ยวกับค่านิยมหลักสูตร การจัดระบบการสอน การคัดเลือกบุคลากร การสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน จัดอบรมครูประจำการ จัดประชุมนิเทศสมาชิกใหม่ จัดบริการด้านอื่น ๆ สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการประเมินผล¹

สำหรับศึกษาย่อหนึ่งที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีคognition เห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วยในเรื่อง ผู้นิเทศควร เป็นที่ปรึกษาทางด้านบริหารของครูใหญ่ แทนบทบาทและหน้าที่ในข้ออื่น ผู้นิเทศควร เป็นผู้เสนอทางเลือกในการตัดสินใจให้กับครูใหญ่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันคือ ศึกษาพิเศษเห็นด้วย แต่ผู้บริหาร กับครู ประถมศึกษา มีความคิดเห็นไม่แน่ใจ

จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นระหว่างศึกษานิเทศก์ กับผู้บริหารและครูประถมศึกษา ยังมีความคิดเห็นแตกต่างกัน สำหรับบทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศในโรงเรียนนั้น ศึกษาพิเศษมีความเห็นแตกต่างจากผู้บริหารและครูประถมศึกษาที่ว่า ผู้นิเทศควร เป็นผู้เสนอทางเลือกในการตัดสินใจให้แก่ผู้บริหาร

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนะที่ว่าเป็นของผู้นิเทศ ความคิดเห็นโดยส่วนรวมแล้ว ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วย เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นแล้ว ปรากฏว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่ม พบว่า ศึกษาพิเศษกับครูประถมศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร ผู้บริหารและครูประถมศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ทัศนะด้านความเป็นผู้นำที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยโดยแก่ ประเด็นที่ว่า ผู้นิเทศต้องสามารถตัดสินใจได้รวดเร็ว

¹Ben M. Harris, Supervision : A Synthesis Thought and Action 2d.ed. (New York:McGraw-Hill Book Co, 1969),pp.13 -14.

และแม่นยำ ผู้นิเทศก์ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้นิเทศก์มีความสามารถในการจูงใจ
 ได้ดี และผู้นิเทศก์สามารถเป็นผู้แทนครูได้ดี ส่วนที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิด
 เห็นแตกต่างกันคือ ความอดทนและไม่ย่อท้อต่องานไม่เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้นิเทศก์ ศึกษา
 นิเทศก์มีความคิดเห็นว่า ผู้นิเทศก์ต้องเป็นผู้ที่มีความอดทน ส่วนผู้บริหารและครูประถมศึกษา
 มีความคิดเห็นไม่แน่ใจ จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้บริหารและครูอาวจะคิดว่าการทำงาน
 ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูและนักเรียนไม่มากนัก
 กังหันปัญหาในการทำงานคงจะไม่มีความซับซ้อนเหมือนกับหน่วยงานขนาดใหญ่ เพียงแต่
 ทำงานอย่างเสมอต้นเสมอปลายก็คงแก้ปัญหาได้ คงไม่ท้อถึงกับต้องใช้ความพยายามและ
 อดทนเหมือนกับการทำงานในหน่วยงานใหญ่ ๆ โดยทั่วไป

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ประชากรและกลุ่ม
 ตัวอย่างประชากร ความคิดเห็นโดยส่วน รวมมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย
 และเมื่อทดสอบความคิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม แล้วมีความ
 คิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย
 คือ ผู้นิเทศก์เป็นคนเปิดเผยและตรงไปตรงมา ผู้นิเทศก์รู้จักยกย่องผู้ร่วมงาน ผู้นิเทศก์
 เป็นคนสุภาพและนุ่มนวลต่อทุกคน ผู้นิเทศก์ที่ศึกษาค้นคว้าชื่อคนได้แม่นยำ และการให้
 อิศระแก่ครู เป็นสิ่งที่ผู้นิเทศก์ชอบทำ จากผลการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความ
 คิดเห็นสอดคล้องกับผู้จัดการ ในด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งแสดงว่าการนิเทศการศึกษาจะ
 ได้ผลก็เห็นผู้นิเทศก์จะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครูและผู้เกี่ยวข้อง

2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านการบริหารหมู่พวก ประชากรและ
 กลุ่มตัวอย่าง ความคิดเห็นโดยส่วนรวมแล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย เมื่อ
 ทดสอบความคิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า มีความคิดเห็นไม่แตก
 ต่างกัน

ข้อที่กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วยคือ
 วิธีการทำงานของผู้นิเทศก์ชอบใช้วิธีการทำงานแบบกลุ่ม ผู้นิเทศก์สามารถใช้กระบวนการ

กลุ่มได้เกิดประโยชน์ได้ก็ การกำหนดวัตถุประสงค์ผู้นิเทศก์ขอใบ समाจิกได้มีส่วนร่วม ผู้นิเทศก์ขอใบ समाจิกเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้นิเทศก์เป็นผู้ที่ขอใบให้มีความสำคัญแก่สมาชิกเท่าเทียมกัน เพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้นิเทศก์ใช้วิธีการได้เหมาะสม และเพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยดี ผู้นิเทศก์ใช้วิธีให้กลุ่มได้ประชุมพบปะกันบ่อย ๆ จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่า ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นพ้องกันว่า ผู้นิเทศก์ภายในโรงเรียนที่ดีต้องมีทักษะกระบวนการกลุ่มพวก

2.6 ความนึกเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านการบริหารบุคคล ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความนึกเห็นโดยรวมแล้ว เห็นด้วย เมื่อทดสอบความนึกเห็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างแล้ว มีความนึกเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความนึกเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย คือ ผู้นิเทศก์ต้องสามารถใช้วิธีการที่ถูกต้องในการให้ครูได้รับตำแหน่งตามความรู้ความสามารถ การมอบหมายหน้าที่การงานให้กับครูผู้นิเทศก์ใช้หลักการให้งานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของครู เกี่ยวกับการศึกษาต่อของครูผู้นิเทศก์ใช้วิธีการให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทักษะด้านการบริหารบุคคลของผู้นิเทศก์มีความสำคัญอย่างยิ่ง

ส่วนข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความนึกเห็นแตกต่างกันคือ เรื่องที่จะจัดประชุมอบรมผู้นิเทศก์ขอใบวัดความความต้องการ ของครู ข้อนี้ศึกษาในเทศก์และผู้บริหารมีความนึกเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วย ส่วนครูประถมศึกษามีความนึกเห็นต่างไปคือ ไม่น่าใจ การที่ครูประถมศึกษาที่มีความนึกเห็นแตกต่างกันไปจากศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร อาจจะเป็นเพราะ เท่าที่แล้วมาการจัดอบรมครู ไม่เคยมีการสำรวจความต้องการของครู การจัดอบรมทุกครั้งที่ส่วนใหญ่แล้ว จะถูกกำหนดจากระดับสูง ครูมีหน้าที่รับคำสั่งเข้าอบรมเท่านั้น

2.7 ความนึกเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านการประเมินผล ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ความนึกเห็นโดยรวมแล้ว เห็นด้วย และเมื่อทดสอบความนึกเห็น

ระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างแล้ว ปรากฏว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วยก็อ เกี่ยวกับการประเมินผลผู้นิเทศก์สามารถชี้ทางให้ผู้อื่นเข้าใจได้ การประเมินผลผู้นิเทศก์ ทำอย่างมีขั้นตอนและใช้วิธีการที่ถูกต้อง ผู้นิเทศก์สามารถใช้วิธีที่ทำให้รู้เห็นความสำคัญ ของการประเมินผล ผู้นิเทศก์ยอมให้ผู้อื่นประเมินผลตนเองและยอมรับผลการประเมินนั้น ผู้นิเทศก์ควรเป็นผู้ที่สามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผล ผู้นิเทศก์รู้วิธีการนำผลที่ได้จาก การประเมินมาใช้ในการปรับปรุงงาน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การประเมินผลเป็น หน้าที่จำเป็นของผู้นิเทศก์

2.8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยส่วนรวมแล้ว เห็นด้วย เมื่อทดสอบความ คิดเห็นระหว่างประชากรและกลุ่มตัวอย่างแล้ว ปรากฏว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ เห็นด้วยก็อ โรงเรียนควรสำรวจข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์สรุปปัญหาของโรงเรียน การทำโครงการ ต้องใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโครงการนิเทศของโรงเรียนควรมีทั้งโครงการระยะสั้น และระยะยาว โรงเรียนควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามโครงการทุกขั้นตอน อื่น จะนำโครงการไปปฏิบัติควรจะประชุมครูเพื่อ ศึกษาหาปรับปรุงเสียก่อน โครงการทุก โครงการที่นำไปปฏิบัติต้องมีการประเมินผล ผลการวิจัยแสดงว่า ประชากรและกลุ่ม ตัวอย่างเห็นด้วยกับกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนดังกล่าว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษารั้วนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะเขตการศึกษา 6 เท่านั้น ถ้าจะมีการ ศึกษาทุกเขตการศึกษาก็จะประโยชน์มากยิ่งขึ้น และเพื่อที่จะให้ความรู้เรื่องการนิเทศการ ศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา กว้างขวางยิ่งขึ้นผู้วิจัยเห็นว่าเรื่อง ที่ควร จะศึกษาต่อไป คือ

1. คุณลักษณะของผู้นิเทศก์การศึกษาภายในโรงเรียนที่ครูต้องการ
2. บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศก์การศึกษาภายในโรงเรียนที่ครูต้องการ
3. คุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้นิเทศก์ภายในโรงเรียนที่ครูต้องการ
4. คุณลักษณะค่านิยมยสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศก์ภายในโรงเรียนและครู ที่ครู

ต้องการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย